

Modulul 3.

Materiale pentru conținutul cursului

(In)egalitățile de gen în ceea ce privește bătrânețea și educația persoanelor vârstnice sunt influențate de capitalul de gen (sau experiența de gen) al persoanelor. Experiența de gen, fie că este pozitivă sau nu, trebuie să fie discutată în educația persoanelor vârstnice, precum trebuie să fie abordate și nevoile, interesele, valorile și aspirațiile femeilor vârstnice.

Educația de gen este o educație care abordează problemele de gen, incluzând în același timp capitalul de gen sau experiența de gen a cursanților în programul educațional. Aceasta le ajută pe femeile vârstnice să înțeleagă cine sunt ca persoane și femei vârstnice. De asemenea, le ajută pe femeile vârstnice să devină mai conștiente de sine și mai încrezătoare în sine.

Numai femeile vârstnice informate se pot, în cele din urmă, desfășura pe deplin în implicarea și participarea socială și în activismul legat de problemele de gen. Femeile implicate social pot deveni activiste sociale care își dedică timpul, energia, cunoștințele și chiar banii, cauzelor drepturilor femeilor, egalității de gen etc.

1. PRINCIPALELE CONCEPTE LEGATE DE PROBLEMELE DE GEN

Genul, atât masculin, cât și feminin, este o construcție socială. „Nu te naști femeie, ci devii femeie”, spune Simone de Beauvoir în *Al doilea sex*. Sau, altfel spus, genul este în construcție pe tot parcursul vieții, afectând toate părțile vieții unei persoane, și anume viața socială, economică, politică etc. Are un impact asupra puterii unei persoane și asupra modului în care resursele sunt alocate femeilor și bărbaților. Genul este construit social și, prin urmare, construcția sa depinde de timp, spațiu și context. Din fericire, orice construcție socială poate fi, de asemenea, deconstruită social – așa de exemplu, prin educație.

Bărbații și femeile sunt socializați prin intermediul societății. Socializarea de gen este un proces definit ca fiind acceptarea normelor sociale și a rolurilor sociale. Acestea sunt internalizate de către indivizi pe parcursul întregii lor vieți. În consecință, socializarea de gen conduce la structurarea relațiilor de dominare și subordonare în societate. Socializarea de gen este un proces influențat de părinți, de adulții semnificativi și de colegi, dar și de mediul geografic și cultural. Procesul socializării de gen începe la naștere: băieții sunt socializați pentru a prelua ceea ce societatea consideră a fi rolurile sociale ale bărbaților, iar femeile pentru a prelua rolurile sociale agreate de societate ca aparținând femeilor. Bărbații își îndeplinesc rolurile în mod secvențial, în timp ce femeile îndeplinesc mai multe roluri în același timp.

Prin urmare, trebuie să ținem cont de faptul că problemele de gen sunt o parte integrantă a culturii: modul în care este înțeles genul de către oamenii dintr-o comunitate, modul în care interacționează bărbații și femeile, rolurile lor în societate, toate acestea sunt o chestiune de cultură. Problemele de gen,

Nr. proiect: 2020-1-RO01-KA204-079845

Sprijinul acordat de Comisia Europeană pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru orice utilizare care ar putea fi dată informațiilor conținute în ea.

ca fenomen cultural, sunt, deopotrivă, legate de modul în care sunt tratate femeile în filme, în literatură, în media. Această mediere a culturii de gen de către film, literatură, reclame etc. este importantă. Cultura de astăzi are un potențial integrator: cultura persoanelor vârstnice, cultura femeilor – toate grupurile au dreptul ca propria cultură să fie exprimată, auzită, văzută și ascultată. În mod similar, rolul bisericii în modelarea poziției femeilor ca dependente de soții lor trebuie să fie înțeleș în acest context.

Pentru a înțelege această realitate socială este necesară o abordare a conceptului de gen în educația adulților vârstnici. Genul nu se referă la femei sau bărbați, ci la relațiile dintre ei și nu e despre femei în mod izolat. Genul evidențiază diferența dintre interesele bărbaților și ale femeilor, arată cum se intersectează interesele lor și cum sunt exprimate, subliniază convențiile privind ierarhiile din familii, comunități și din societate în general. O abordare de gen în educație presupune luarea în considerare a diferențelor între bărbați și între femei în funcție de vârstă, clasă socială, avere etc. O astfel de abordare presupune evidențierea modului în care rolurile sociale se schimbă ca urmare a tendințelor economice, tehnologice, politice. La fel ca acestea, abordarea conceptului de gen în educație este una dinamică.

Femeile vârstnice ar trebui să știe că au drepturi în diferite domenii ale vieții: dreptul la independență economică, dreptul la muncă, dreptul la salarii egale și la egalitate juridică, dreptul la vot, dreptul la educație, dreptul la emancipare, dreptul la propriul corp. Educația adulților vârstnici poate contribui la promovarea cunoașterii acestor drepturi.

2: STEREOTIPURI DE GEN

Stereotipurile de gen sunt, în general, opinii denigratoare despre bărbați sau femei, cum ar fi „toți bărbații sunt... toate femeile sunt... toate femeile vârstnice sunt grase, proaste, dependente, cu o slabă capacitate de învățare” etc. Acestea pot fi conforme cu anumite caracteristici de grup, reale sau atribuite de societate, dar nu sunt conforme cu reprezentanții unici ai grupului.

Stereotipurile de gen/ reprezentările sociale ale bărbaților și femeilor vârstnice sunt adesea scheme de gândire primitive despre atributele și diferențele de gen, despre rolurile indivizilor și ale grupurilor. Acestea contribuie la status quo-ul rolurilor de gen. Stereotipurile despre femeile vârstnice se pot manifesta, de asemenea, prin nedreptate socială: la nivelul distribuției veniturilor, la nivel economic, socio-cultural, simbolic și așa mai departe. Prin urmare, justiția socială este o prismă importantă prin care se poate observa poziția femeilor în societate.